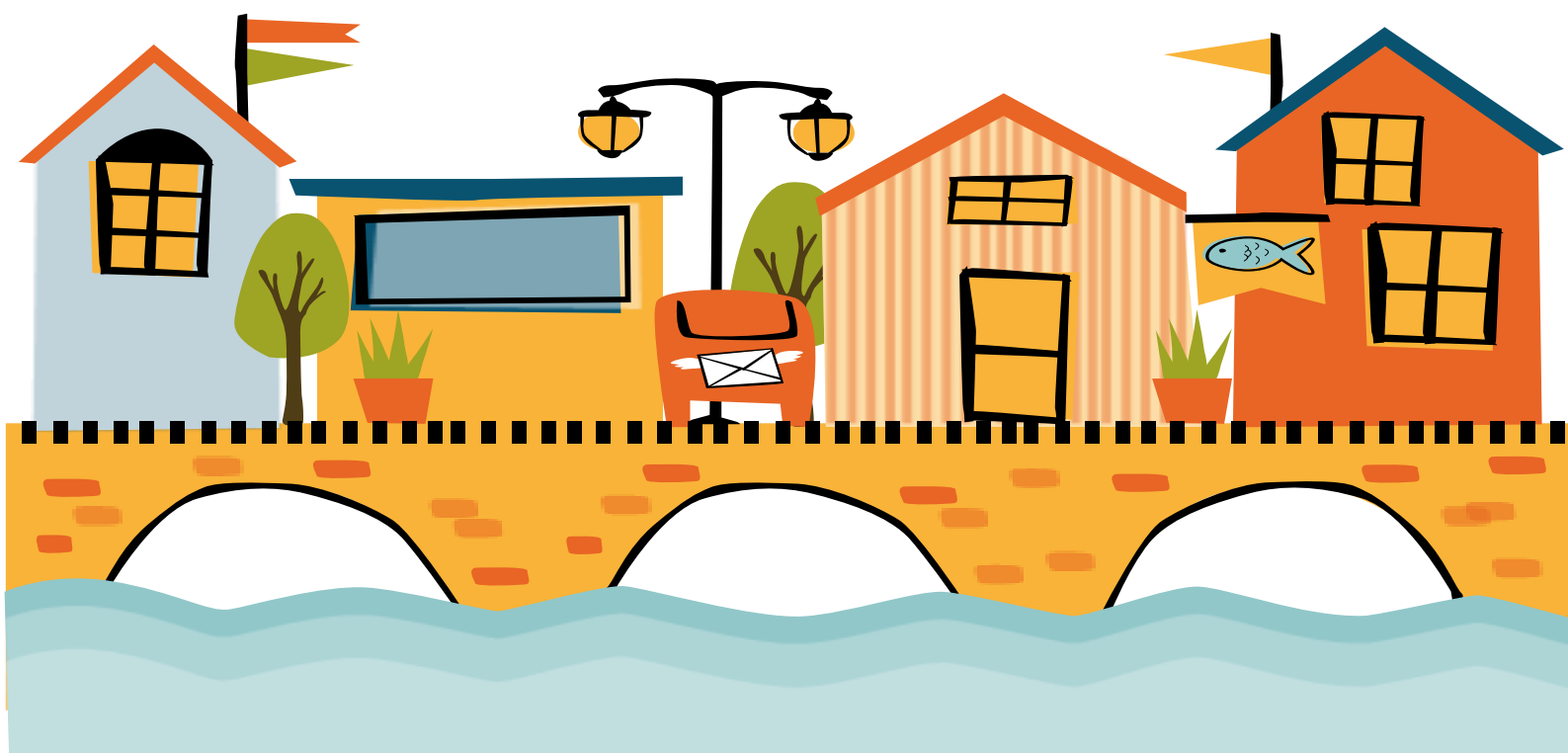

รายงานดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ
กลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน
จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

กระทรวงแรงงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

รายงานดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพลูกจ้าง ทำงานบ้าน จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

ปีที่พิมพ์ 2565

ครั้งที่พิมพ์ 1

จัดทำโดย กระทรวงแรงงาน

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

กองเศรษฐกิจการแรงงาน

โทรศัพท์ 0 2232 1380

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : labourecon.nss@mol.mail.go.th

ISBN (e-book) : 978-616-555-217-2

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ กลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน

จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวมทุกด้าน 60.32 คะแนน

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน (คะแนน)

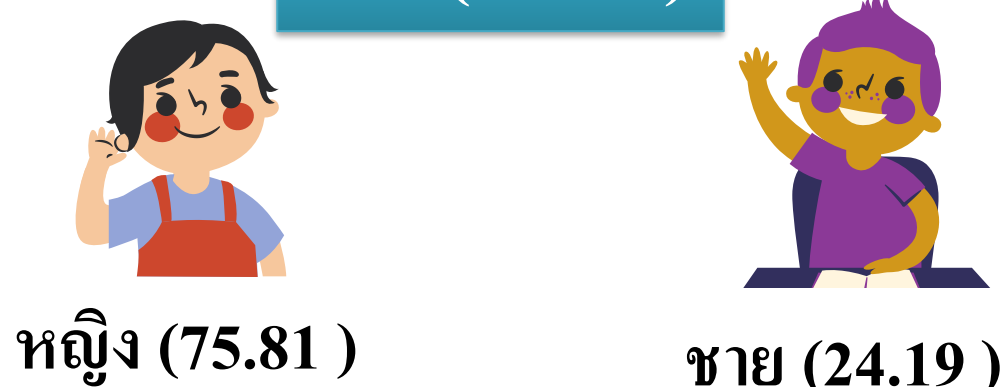

กลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน ดังนี้ (ร้อยละ)

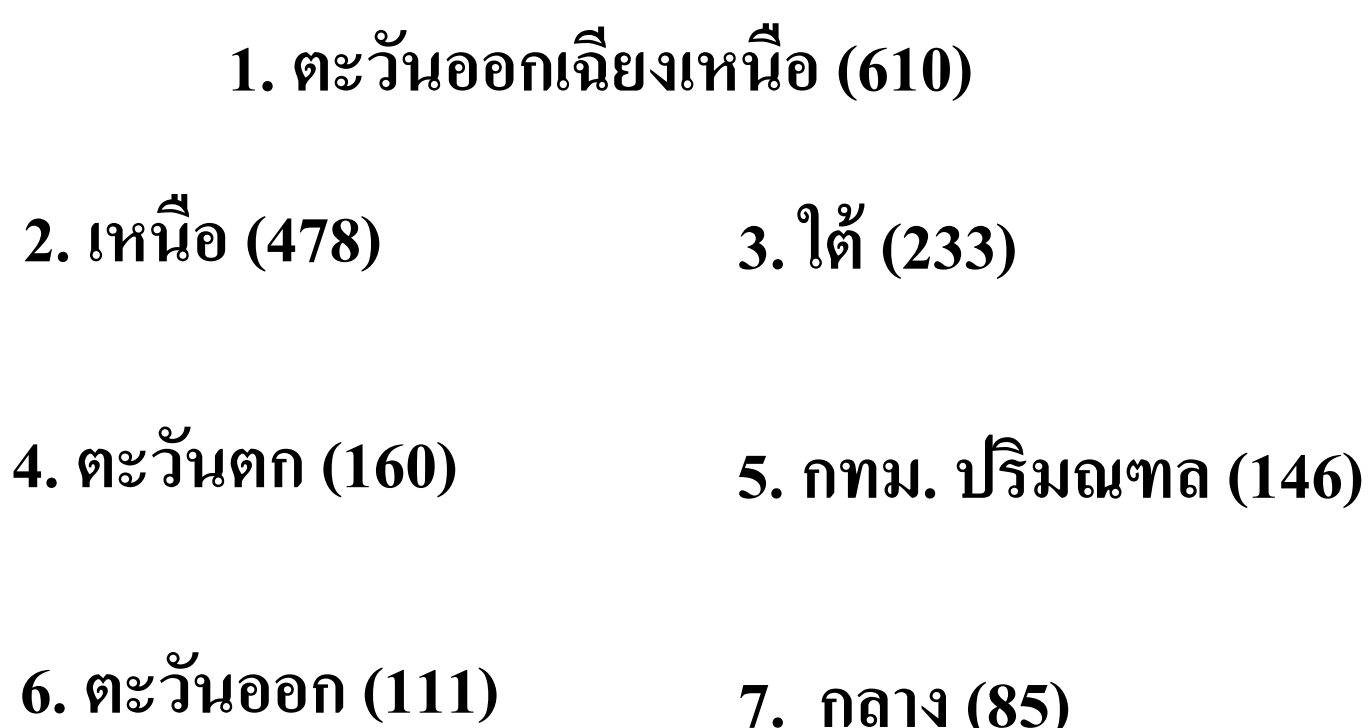

คุณลักษณะแรงงานนอกระบบ กลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน

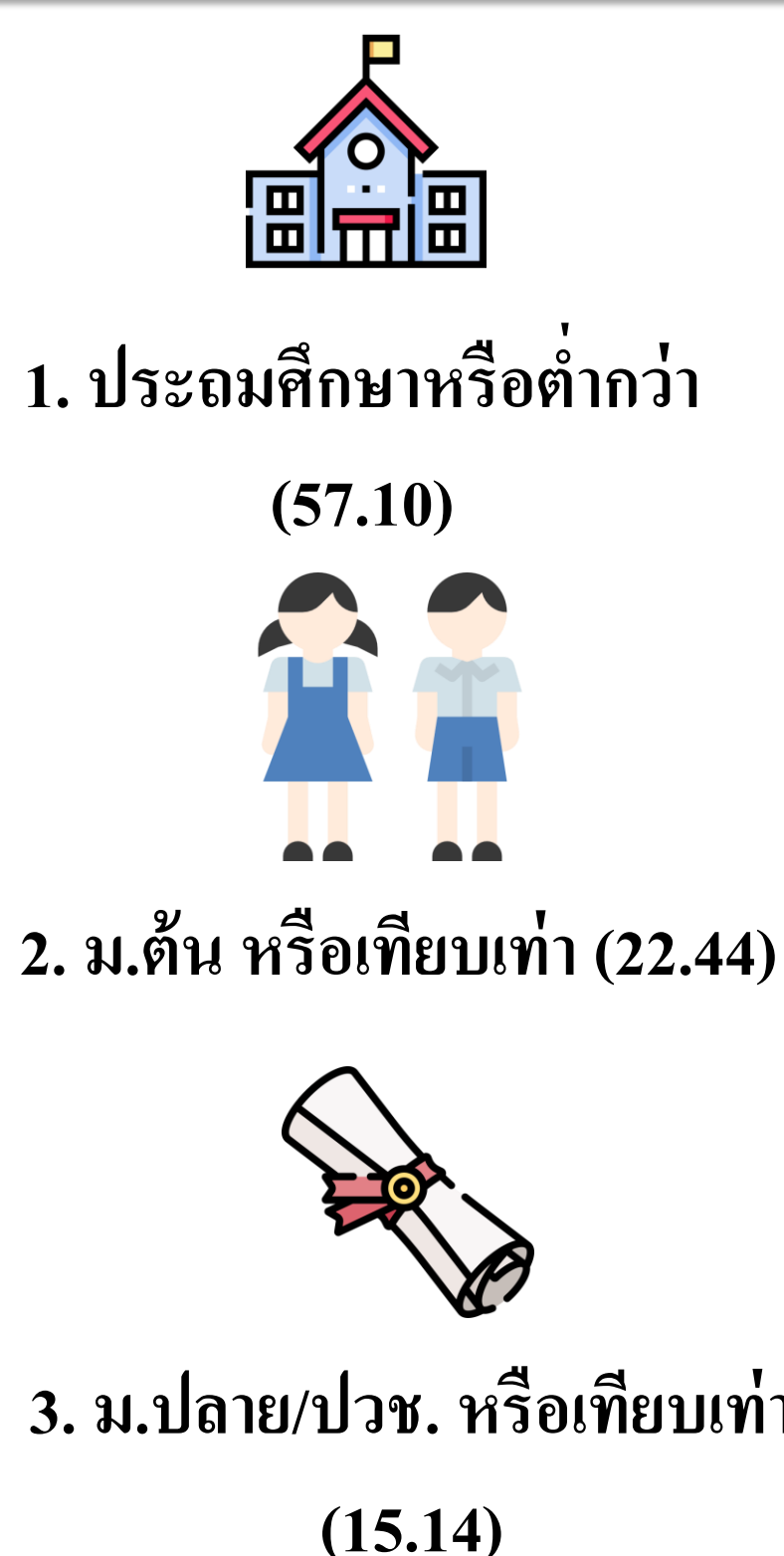
เพศ (ร้อยละ)

ภูมิภาค (คน)

การศึกษา 3 ลำดับแรก (ร้อยละ)

ช่วงอายุ (ร้อยละ)

ผลการวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

ไม่มีปัญหาด้านแรงงาน ร้อยละ 73.94

มีปัญหา ร้อยละ 26.06

(ร้อยละ)

1. ไม่มีงานทำอย่างต่อเนื่อง (59.16)

2. ขาดทักษะฝีมือทั่วไป (35.79)

3. ค่าตอบแทน (33.89)

4. ขาดทักษะฝีมือด้านเทคโนโลยี
และนวัตกรรม (20.63)

5. ไม่รู้สิทธิตามกฎหมาย (13.89)

6. การรวมกลุ่มอาชีพ (12.21)

7. ไม่มีความปลอดภัยในการทำงาน
(8.42)

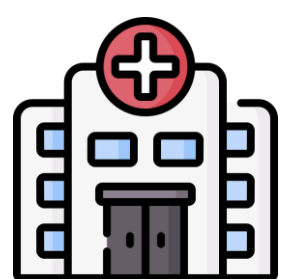
8. สภาพแวดล้อมในการทำงาน
(6.74)

ไม่มีปัญหาจากการประกอบอาชีพ ร้อยละ 84.75

มีปัญหา ร้อยละ 15.25

(ร้อยละ)

1. ไม่ได้รับสวัสดิการ (50.72)

2. ไม่ได้รับค่าตอบแทนตามที่ตกลงกันไว้
(29.86)

3. ไม่สามารถหยุดงานได้ (12.95)

4. ได้รับค่าตอบแทนล่าช้า (12.23)

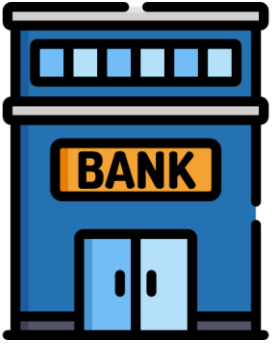
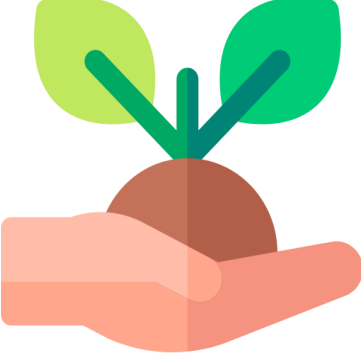
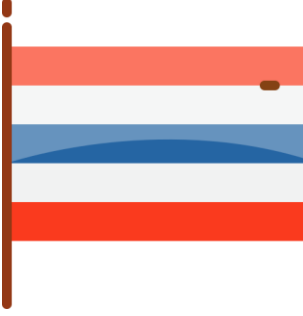
5. ชั่วโมงการทำงานมากเกินไป
(7.91)

6. อื่นๆ (4.68)

ผลการวิเคราะห์ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ
ของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

(ร้อยละ)

	1. ทุนในการประกอบอาชีพ (86.17)	2. ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นเป็นธรรม (84.47)	
	3. ความต่อเนื่องในการทำงาน (84.05)	4. สนับสนุนอาชีพเกษตรกรรม (82.06)	
	5. ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน (81.89)	6. อาชีพเสริม (81.35)	
	7. คุ้มครองความปลอดภัย ในการทำงาน (80.08)	8. การรวมกลุ่มอาชีพ (79.98)	
	9. ความรู้ด้านกฎหมาย (79.79)	10. พัฒนาฝีมือทั่วไป (79.67)	
	11. แก้ไขสภาพแวดล้อม ในสถานที่ทำงาน (78.73)	12. พัฒนาฝีมือด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรม (77.40)	
	13. หางานทำในประเทศ (73.32)	14. หางานทำในต่างประเทศ (56.80)	

คำนำ

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้ดำเนินโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ และสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กำหนดเป้าหมายการสำรวจและบันทึกข้อมูลตามข้อมูลการสำรวจแรงงานนอกระบบปี 2562 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ รวมทั้งสิ้น 189,656 คน มีผลการปฏิบัติงานจากการสำรวจได้ จำนวน 191,323 คน ซึ่งเป็นการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบรายทะเบียนให้กระทรวงแรงงานมีข้อมูลที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และมีข้อมูลที่นำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิเคราะห์ข้อมูลแรงงานนอกระบบสอดคล้องตามบริบทแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้เพื่อบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รองรับการใช้ข้อมูลทั้งบุคลากรในหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสานต่อนโยบายรัฐบาล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจอาศัยแบบสำรวจที่ดำเนินการโดยสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้จัดทำโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ และการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ภายใต้กรอบแนวคิดในการศึกษาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบที่ครอบคลุม 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านสุขภาพ 4) ด้านความปลอดภัย 5) ด้านสภาพแวดล้อม 6) ด้านการทำงาน 7) ด้านความพร้อมและศักยภาพ และ 8) ด้านอื่นๆ โดยมีประเด็นในการสำรวจ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคม ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมและศักยภาพของแรงงานนอกระบบ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านแรงงาน และข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการช่วยเหลือจากภาครัฐ

ดังนั้น สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน จึงจัดทำรายงานในกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบครอบคลุม 8 ด้าน ในระดับภูมิภาคโดยจำแนกตามภูมิภาค 7 ภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ หวังว่าข้อมูลผลการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ และการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบที่เผยแพร่ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับการกำหนดนโยบายและการวางแผนการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบต่อไป

บทสรุปผู้บริหาร

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน

กลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,823 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพสมรส และอายุอยู่ในช่วงวัยแรงงานระหว่าง 20 - 59 ปี ร้อยละ 57.10 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มากกว่าร้อยละ 80 มีอาชีพหลักเพียงอาชีพเดียว และส่วนใหญ่ไม่เคยทำงานหรือประกอบอาชีพอื่นมาก่อน สำหรับที่เคยทำงานในระบบมาก่อนส่วนใหญ่เคยเป็นพนักงานโรงงาน โดยให้เหตุผลของการเปลี่ยนงานมาเป็นแรงงานนอกระบบ คือ ต้องการอิสระ ซึ่งมากกว่าครึ่งหนึ่งต้องการทำงานในระบบหรือองค์กรที่มีสวัสดิการ

คุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ร้อยละ 57.05 มีรายได้ต่ำกว่า 9,000 บาทต่อเดือน โดยเฉลี่ยมีรายได้รวม 8,414.77 บาทต่อเดือน ส่วนรายได้จากการทำงานเพียงอย่างเดียวอยู่ที่ 7,335.21 บาทต่อเดือน ซึ่งร้อยละ 33.19 มีคนร่วมใช้จ่ายจากเงินที่ได้ จำนวน 2 คน ร้อยละ 57.98 ของลูกจ้างทำงานบ้านระบุว่ารายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย มีภาระหนี้สินถึงร้อยละ 54.36 ซึ่งเป็นภาระหนี้สินจากการกู้ยืมเงินในระบบ ร้อยละ 73.46 โดยกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน ร้อยละ 36.15 ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายเดือน และส่วนใหญ่ระบุว่าค่าตอบแทนที่ได้รับนั้นมีความคุ้มค่ากับงานที่ทำ ร้อยละ 64.04 มีเพียงร้อยละ 35.96 ระบุว่าไม่คุ้มค่าเนื่องจากมีกำไรน้อย/รายได้น้อย ร้อยละ 85.28 ไม่ได้ตั้งเป้าหมายรายวัน มีเพียงร้อยละ 14.72 ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งร้อยละ 82.38 ของผู้ที่ตั้งเป้าหมายระบุว่าทำได้สำเร็จ

ด้านสังคม พบว่า ส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองไม่ต้องผ่อนชำระ ร้อยละ 78.22 เกือบทั้งหมด ร้อยละ 97.04 ไม่เคยมีปัญหาละแหรหรือขัดแย้งกับใคร

ด้านสุขภาพ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วมีสภาพร่างกายปกติ มีเพียงร้อยละ 0.82 ที่มีความพิการ กลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้านส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหาสุขภาพจากการทำงาน มีเพียงร้อยละ 12.42 ที่มีปัญหาสุขภาพจากการทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 84.86 ระบุว่ามีความปวดเมื่อย

ด้านความปลอดภัย พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 96.43 ไม่เคยได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติงาน และร้อยละ 97.04 ไม่เคยประสบเหตุการณ์ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีเพียงร้อยละ 2.96 ที่เคยประสบเหตุการณ์โดยผู้เคยประสบเหตุการณ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 0.27 ระบุว่าเคยโดนลักทรัพย์

ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้านมีความพึงพอใจในระดับมาก บริเวณที่อยู่อาศัยมีไฟฟ้าใช้เพียงพอต่อความต้องการการใช้ไฟฟ้า มีความสะดวกในการเข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น มีสภาพของถนนที่ดีหรือมีระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกต่อการเดินทาง และมีน้ำประปาที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค ตามลำดับ

ด้านการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 84.75 ระบุว่าไม่มีปัญหาจากการประกอบอาชีพ และที่มีปัญหาระบุว่าไม่มีสวัสดิการ ร้อยละ 50.75 นอกจากนี้ พบว่า ระยะเวลาในการทำงานของลูกจ้างทำงานบ้าน เฉลี่ยอยู่ที่ 8.05 ชั่วโมงต่อวัน โดยภาคตะวันตกมีชั่วโมงการทำงานต่อวันมากที่สุด

ด้านความพร้อมและศักยภาพ พบว่า ส่วนใหญ่มีทักษะในการใช้ภาษาไทยในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้ดีมาก แต่ส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นภาษาที่สองในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ดี ไม่สามารถใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ ได้ดี และไม่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลได้ดี ตามลำดับ เมื่อพิจารณาด้านทักษะความพร้อมของการทำงานในสาขาอาชีพ พบว่า ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพภาคบริการ ร้อยละ 21.01 ส่วนใหญ่มีความสามารถในงานแม่บ้าน ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพศิลปะ ร้อยละ 6.64 ส่วนใหญ่มีความสามารถในงานตัดเย็บ ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพช่าง ร้อยละ 5.10 ส่วนใหญ่มีความสามารถในงานปูน ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพเทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 4.33 ส่วนใหญ่มีความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล และผู้มีทักษะในสาขาอาชีพไฟฟ้า ร้อยละ 1.32 ส่วนใหญ่มีความสามารถในงานไฟฟ้า

เมื่อพิจารณาข้อมูลศักยภาพและความพร้อมของแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้านจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ภาคเหนือและภาคใต้มีความพร้อมและศักยภาพในการทำงานสูงสุดเท่ากัน รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันตกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากัน ภาคกลาง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคตะวันออก ตามลำดับ

ด้านอื่นๆ พบว่า ใน 1 วัน กลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้านมีเวลางานโดยเฉลี่ย 7.72 ชั่วโมง อีก 7.57 ชั่วโมง เป็นเวลาพักผ่อน/นอน ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 93.82 มีเวลาสำหรับพักผ่อนหรือทำกิจกรรมอื่นๆ ร้อยละ 91.18 ระบุว่ามีเวลางานกับเวลาส่วนตัวที่เหมาะสมและเพียงพอ ร้อยละ 97.05 ไม่เคยโดนดูถูกหรือไม่ได้รับการยอมรับจากการทำงาน และร้อยละ 28.83 มองว่าความสำเร็จในชีวิตทำงานในอนาคตคือมีรายได้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 55.78 ระบุว่าไม่ได้ตั้งเป้าหมายความสำเร็จในชีวิตการทำงาน

การได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน

ร้อยละ 49.26 ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ ร้อยละ 72.19 ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนที่ดำเนินการโดยภาครัฐ สำหรับความคุ้มครองจากกองทุนที่ดำเนินการโดยภาคเอกชนนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 77.62 ไม่ได้เป็นสมาชิก และร้อยละ 91.28 ตอบว่าไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพต่างๆ กลุ่มใดเลย

ปัญหาด้านแรงงานของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน

ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.94 ตอบว่าไม่มีปัญหาด้านแรงงาน สำหรับคนที่ตอบว่ามีปัญหาด้านแรงงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการไม่มีงานทำอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ได้แก่ ขาดทักษะฝีมือทั่วไป ค่าตอบแทน ขาดทักษะฝีมือด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม และไม่รู้สิทธิด้านกฎหมาย ตามลำดับ

ความต้องการการช่วยเหลือจากภาครัฐของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน

ส่วนใหญ่ร้อยละ 68.46 ไม่เคยใช้บริการหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน สำหรับผู้ที่เคยใช้บริการฯ ส่วนใหญ่ใช้บริการสำนักงานแรงงานจังหวัด/ศูนย์บริการร่วมกระทรวงแรงงาน สำนักงานประกันสังคมจังหวัด/ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน สำนักงานจัดหางานจังหวัด/ศูนย์ข่าว สถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด/ศูนย์ความปลอดภัยในการทำงาน ตามลำดับ สำหรับความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ 5 ลำดับแรก ต้องการทุนในการประกอบอาชีพมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น/เป็นธรรม ความต่อเนื่องในการทำงาน สนับสนุนอาชีพเกษตรกรรม และให้ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ด้านสวัสดิการและการมีรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน

กลุ่มแรงงานที่ได้รับสวัสดิการมีความแตกต่างของจำนวนแรงงานที่มีรายได้เพียงพอ กับค่าใช้จ่าย กับจำนวนแรงงานที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในจำนวนที่น้อยกว่ากลุ่มแรงงานที่ไม่ได้รับสวัสดิการอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ กลุ่มแรงงานที่ได้รับสวัสดิการมีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ร้อยละ 43.46 และมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ร้อยละ 56.54 ผลต่างร้อยละ 13.08 กลุ่มแรงงานที่ไม่ได้รับสวัสดิการมีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ร้อยละ 24.82 และรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ร้อยละ 75.18 ผลต่างมากกว่าถึงร้อยละ 50.36 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่แรงงานนอกระบบไม่ได้รับสวัสดิการยังเป็นการสร้างความเหลื่อมล้ำให้เกิดขึ้นในกลุ่มที่ไม่ได้รับสวัสดิการด้วยตนเอง

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน ของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน อยู่ที่ 60.32 คะแนน เมื่อพิจารณารายภูมิภาค พบว่า กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีดัชนีคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน สูงสุด รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันตก ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ตามลำดับ

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมมีคะแนนสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านความพร้อมและศักยภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านอื่น ๆ และให้คะแนนด้านการทำนายน้อยที่สุด ตามลำดับ โดยให้น้ำหนักกับคุณภาพชีวิตด้านการทำนายนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านอื่น ๆ ด้านสังคม ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความพร้อมและศักยภาพ ด้านสภาพแวดล้อม และให้น้ำหนักด้านความปลอดภัยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน ระหว่างปี 2563 และปี 2564 พบว่า ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตในภาพรวมปี 2564 เพิ่มขึ้นจากปี 2563 โดยดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านความปลอดภัย ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการทำงาน และด้านความพร้อมและศักยภาพ สำหรับดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตที่ลดลงจากปีก่อน ได้แก่ ด้านสังคม และด้านอื่น ๆ เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตในภาพรวมเป็นรายภูมิภาค พบว่า ปี 2564 แรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน ส่วนใหญ่เกือบทุกภูมิภาคมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นกว่าปีก่อน ยกเว้น ภาคกลาง และภาคเหนือที่แรงงานมีคุณภาพชีวิตลดลงจากปีก่อน โดยปี 2564 ภาคกลางและภาคเหนือ อยู่ที่ 47.05 และ 51.63 คะแนน จาก 52.13 และ 54.58 คะแนน ในปี 2563

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน	1
1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน	1
2. คุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน	3
2.1 ด้านเศรษฐกิจ	3
2.2 ด้านสังคม	6
2.3 ด้านสุขภาพ	6
2.4 ด้านความปลอดภัย	7
2.5 ด้านสภาพแวดล้อม	8
2.6 ด้านการทำงาน	10
2.7 ด้านความพร้อมและศักยภาพ	10
2.8 ด้านอื่น ๆ	14
3. การได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคม	15
4. ปัญหาด้านแรงงาน	16
5. ความต้องการการช่วยเหลือจากภาครัฐ	17
6. การมีสวัสดิการและรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย	19
7. ผลการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน	20
บรรณานุกรม	24

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 เปรียบเทียบดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน ปี 2563 และปี 2564	20
แผนภาพที่ 2 เปรียบเทียบดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน ปี 2563 และปี 2564	21

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	1
ตารางที่ 2	ข้อมูลทั่วไปด้านการประกอบอาชีพของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	2
ตารางที่ 3	คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	4
ตารางที่ 4	คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ (การทำงาน) ของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	5
ตารางที่ 5	คุณภาพชีวิตด้านสังคมของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	6
ตารางที่ 6	คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	6
ตารางที่ 7	คุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	7
ตารางที่ 8	คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	8
ตารางที่ 9	คุณภาพชีวิตด้านการทำงานของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	10
ตารางที่ 10	ความพร้อมและศักยภาพของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	11
ตารางที่ 11	ทักษะความพร้อมของการทำงานในสาขาอาชีพ กลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	12
ตารางที่ 12	ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	14
ตารางที่ 13	คุณภาพชีวิตด้านอื่นๆ ของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	14
ตารางที่ 14	การได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	15
ตารางที่ 15	ปัญหาด้านแรงงานของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	16
ตารางที่ 16	การใช้บริการหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	17
ตารางที่ 17	ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	18
ตารางที่ 18	การมีสวัสดิการและรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	19
ตารางที่ 19	ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน ของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	21
ตารางที่ 20	ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้านของกลุ่มอาชีพปลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค	22

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน

กลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน หมายถึง บุคคลที่ทำงานที่บ้าน เช่น ทำความสะอาดบ้าน ล้างจาน ซักรีดเสื้อผ้า เป็นต้น ทั้งนี้ หากบุคคลดังกล่าวนอกจากทำงานที่บ้านและทำงานให้นายจ้างในสถานที่อื่นด้วย เช่น ร้านอาหาร ร้านขายก๋วยเตี๋ยว หรือร้านขายของชำ ไม่ถือว่าบุคคลดังกล่าวประกอบอาชีพเป็นคนที่รับใช้ในบ้าน⁽¹⁾ มีผู้ตอบแบบสำรวจ จำนวน 1,823 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 75.81 และเพศชาย ร้อยละ 24.19 ส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.49 มีสถานภาพสมรส มีอายุอยู่ในช่วง 20 – 59 ปี ร้อยละ 76.19 สำเร็จการศึกษาระดับ ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ร้อยละ 57.10 โดยลูกจ้างทำงานบ้านส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.75 ไม่เคยมีประสบการณ์ ทำงานมาก่อน มีเพียงร้อยละ 24.25 ที่เคยทำงานมาก่อน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.04 เคยทำงานเป็นพนักงาน โรงงาน และเหตุผลที่ทำให้เปลี่ยนงานผู้ที่เคยทำงานมาก่อนส่วนมากระบุว่าต้องการอิสระ ร้อยละ 20.17 เมื่อสอบถามถึงความต้องการทำงานในระบบหรืองานองค์กรที่มีระบบสวัสดิการกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน ร้อยละ 54.31 มีความต้องการ และลูกจ้างทำงานบ้าน ร้อยละ 73.78 ทำงานเป็นลูกจ้าง

เมื่อพิจารณาตามภูมิภาค พบว่า อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันตก กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคตะวันออก และภาคกลาง ตามลำดับ (ตารางที่ 1 และ 2)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (คน/ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
จำนวน (คน)	1,823	146	85	111	160	478	610	233
เพศ								
เพศหญิง	75.81	83.56	81.18	80.18	75.00	68.20	74.43	86.70
เพศชาย	24.19	16.44	18.82	19.82	25.00	31.80	25.57	13.30
สถานภาพ								
โสด	20.02	26.71	22.35	19.82	25.00	17.36	19.51	18.45
สมรส	70.49	66.44	69.41	63.96	66.88	75.10	71.64	66.52
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	9.49	6.85	8.24	16.22	8.13	7.53	8.85	15.02
อายุ								
อายุน้อยกว่า 20 ปี	1.26	0	3.53	0	0	0.42	2.13	2.15
อายุ 20 – 59 ปี	76.19	63.70	67.06	66.67	78.75	77.62	77.38	84.12
อายุ 60 ปี ขึ้นไป	22.55	36.30	29.41	33.33	21.25	21.97	20.49	13.73

(1) ที่มา : สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการจัดทำดัชนีชี้วัด คุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบและสำรวจแรงงานนอกระบบ (2562) หน้า 112

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
วุฒิการศึกษาสูงสุด								
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	57.10	55.48	55.29	61.26	57.50	61.92	53.44	56.22
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือ เทียบเท่า	22.44	18.49	20.00	22.52	16.25	23.43	24.43	22.75
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.หรือเทียบเท่า	15.14	13.01	20.00	9.01	25.63	10.67	18.03	12.02
อนุปริญญา/ปวส.	3.07	8.22	1.18	4.50	0	3.14	2.13	4.29
ปริญญาตรี	1.97	4.11	3.53	1.80	0	0.84	1.80	4.29
สูงกว่าปริญญาตรี	0.22	0.68	0	0.90	0.63	0	0.16	0
กำลังศึกษา	0.05	0	0	0	0	0	0	0.43

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปด้านการประกอบอาชีพของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
ประกอบอาชีพหลักเพียงอาชีพเดียว	85.92	97.83	92.86	98.15	66.88	89.77	81.06	88.65
ประกอบอาชีพรอง	14.08	2.17	7.14	1.85	33.13	10.23	18.94	11.35
ก่อนหน้าที่ท่านทำงานในปัจจุบันท่านเคยทำงาน/ประกอบอาชีพหรือไม่								
ไม่เคยทำงาน	75.75	49.32	69.41	77.48	88.75	81.17	76.07	72.96
เคยทำงาน	24.25	50.68	30.59	22.52	11.25	18.83	23.93	27.04
ข้าราชการ	1.96	1.43	0	0	7.69	3.70	2.21	0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.92	2.86	3.85	14.29	0	7.41	1.47	3.28
พนักงานบริษัทเอกชน	24.75	15.71	19.23	23.81	30.77	32.10	25.74	24.59
พนักงานโรงงาน	48.04	61.43	57.69	33.33	38.46	33.33	61.76	24.59
อื่น ๆ	21.32	18.57	19.23	28.57	23.08	23.46	8.82	47.54
เหตุผลที่ทำให้เปลี่ยนงาน (เฉพาะผู้ที่ตอบเคยทำงานมาก่อน)								
เกษียณอายุ/อายุมาก	14.92	26.76	16.00	9.09	45.45	14.52	9.48	7.27
ถูกเลิกจ้าง	18.78	14.08	20.00	22.73	0	11.29	21.55	29.09
ต้องการอิสระ	20.17	18.31	28.00	13.64	45.45	24.19	22.41	7.27
สภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย	13.54	7.04	8.00	13.64	9.09	27.42	13.79	9.09
ค่าจ้าง/รายได้ไม่คุ้มค่า	19.06	16.90	16.00	18.18	0	14.52	18.97	32.73
มีปัญหาในที่ทำงาน	3.04	5.63	0	4.55	0	0	4.31	1.82
อื่น ๆ	10.50	11.27	12.00	18.18	0	8.06	9.48	12.73
ท่านอยากทำงานในระบบหรืองานองค์กรที่มีระบบสวัสดิการหรือไม่								
อยาก	54.31	41.10	34.12	40.54	47.50	45.40	68.03	63.52
ไม่อยาก	45.69	58.90	65.88	59.46	52.50	54.60	31.97	36.48

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
ท่านทำงานในฐานะอะไร								
นายจ้าง	1.48	0	1.18	0	0.63	0.84	2.62	2.15
ลูกจ้าง	73.78	84.93	72.94	81.98	81.25	65.06	73.77	75.97
ลูกจ้างทำงานหลายเจ้า	12.45	8.22	8.24	11.71	11.88	19.87	10.00	8.58
การรวมกลุ่ม	1.26	0.68	2.35	0	0	2.51	0.82	1.29
ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มี ลูกจ้าง	5.32	4.79	9.41	1.80	2.50	3.77	6.72	7.30
ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับ ค่าจ้าง	2.69	1.37	2.35	0	1.88	2.30	3.44	4.29
อื่น ๆ	3.02	0	3.53	4.50	1.88	5.65	2.62	0.43

2. คุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน

2.1 ด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 57.05 มีรายได้ต่ำกว่า 9,000 บาทต่อเดือน โดยเฉลี่ยมีรายได้รวม 8,414.77 บาทต่อเดือน ส่วนรายได้จากการทำงานเพียงอย่างเดียวอยู่ที่ 7,335.21 บาทต่อเดือน ซึ่งร้อยละ 33.19 มีคนร่วมใช้จ่ายจากเงินที่ได้ จำนวน 2 คน ร้อยละ 57.98 ของลูกจ้างทำงานบ้านระบุว่ารายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย มีภาระหนี้สิน ถึงร้อยละ 54.36 ซึ่งเป็นภาระหนี้สินจากการกู้ยืมเงินในระบบ ร้อยละ 73.46 โดยกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน ร้อยละ 36.15 ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายเดือน และส่วนใหญ่ระบุว่าค่าตอบแทนที่ได้รับนั้นมีความคุ้มค่ากับงานที่ทำ ร้อยละ 64.04 มีเพียงร้อยละ 35.96 ระบุว่าไม่คุ้มค่า เนื่องจากมีกำไรน้อย/รายได้น้อย ร้อยละ 85.28 ไม่ได้ตั้งเป้าหมายรายวัน มีเพียงร้อยละ 14.72 ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งร้อยละ 82.38 ของผู้ที่ตั้งเป้าหมายระบุว่าทำได้สำเร็จ

เมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่า ภาคตะวันตกมีรายได้รวมเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคเหนือ ตามลำดับ (ตารางที่ 3 และ 4)

ตารางที่ 3 คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาคกลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
รายได้รวมเฉลี่ย (รวมรายรับทุกช่องทาง) บาทต่อเดือน	8,414.77	8,994.23	7,160.39	9,203.16	10,430.63	6,836.09	9,035.79	8,362.23
ต่ำกว่า 9,000	57.05	47.95	67.06	38.74	22.50	75.10	56.89	54.94
9,000 – 15,000	36.97	45.89	30.59	56.76	73.13	22.59	33.44	38.20
มากกว่า 15,000	5.98	6.16	2.35	4.50	4.38	2.30	9.67	6.87
จำนวนคนที่ร่วมใช้จ่าย								
1 คน	22.76	33.56	27.06	25.23	15.63	11.39	30.49	17.17
2 คน	33.19	35.62	35.29	40.45	56.25	41.21	22.46	23.18
3 คน	23.20	15.07	18.82	26.13	18.75	25.94	22.30	28.33
ตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป	20.84	15.75	18.82	8.18	9.38	19.46	24.75	31.33
โดยเฉลี่ยรายได้รวมของท่านเพียงพอกับรายจ่ายในแต่ละเดือนหรือไม่								
เพียงพอ	42.02	51.37	54.12	43.24	43.13	43.93	39.18	33.91
ไม่เพียงพอ	57.98	48.63	45.88	56.76	56.88	56.07	60.82	66.09
ท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่								
ไม่มี	45.64	58.90	56.47	60.36	40.00	47.49	37.05	48.93
มี	54.36	41.10	43.53	39.64	60.00	52.51	62.95	51.07
มี ในระบบ	73.46	71.67	56.76	81.82	64.58	80.88	79.43	72.27
มี นอกกรอบ	26.54	28.33	43.24	18.18	35.42	19.21	20.57	27.73

ตารางที่ 4 คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ (การทำงาน) ของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาคกลาง	ภาค ตะวันออก	ภาคตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
รายได้จากการทำงาน (เพียงอย่างเดียว) บาทต่อเดือน	7,335.21	7,471.04	6,288.52	7,305.86	10,303.14	5,990.22	6,722.73	7,807.61
งานที่ท่านทำอยู่ได้รับค่าตอบแทนในประเภท								
รายชั่วโมง	4.17	2.86	2.35	0	0.63	0.85	10.86	1.32
รายวัน	33.26	41.43	40.00	51.35	16.88	32.84	29.59	37.89
รายสัปดาห์	6.32	2.86	3.53	10.81	5.00	9.17	4.68	6.17
รายเดือน	36.15	37.14	34.12	32.43	40.63	32.84	36.33	41.41
รายงวด/รายครึ่ง	18.95	15.00	17.65	4.50	36.88	23.45	16.48	12.78
อื่น ๆ	1.16	0.71	2.35	0.90	0	0.85	2.06	0.44
รายได้จากการทำงานที่ท่านได้รับความคุ้มค่าต่องานที่ท่านทำหรือไม่								
คุ้มค่า	64.04	71.53	73.49	69.23	63.29	57.54	64.95	65.09
ไม่คุ้มค่าเนื่องจาก	35.96	28.47	26.51	30.77	36.71	42.46	35.05	34.91
ทำงานหนักเกินไป	43.29	31.43	14.29	10.00	82.69	51.68	41.76	29.17
กำไรน้อย/รายได้ น้อย	51.04	62.86	80.95	83.33	17.31	44.30	49.41	65.28
รบกวนเวลา ส่วนตัวมากเกินไป	3.21	2.86	0	3.33	0	0.67	5.88	5.56
อื่นๆ	2.46	2.86	4.76	3.33	0	3.36	2.94	0
เป้าหมายความสำเร็จในการทำงานในแต่ละวันของท่านคือ								
ไม่ได้ตั้งเป้าหมาย	85.28	82.76	94.12	91.18	94.94	83.58	85.29	77.83
ตั้งเป้าหมาย	14.72	17.24	5.88	8.82	5.06	16.42	14.71	22.17
สำเร็จ	82.38	68.18	60.00	100	80.00	92.19	77.63	82.98
ไม่สำเร็จ	17.62	31.82	40.00	0	20.00	7.81	22.37	17.02

2.2 ด้านสังคม ส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองไม่ต้องผ่อนชำระ ร้อยละ 78.22 เกือบทั้งหมด ร้อยละ 97.04 ไม่เคยมีปัญหาทะเลาะหรือขัดแย้งกับใคร (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 คุณภาพชีวิตด้านสังคมของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเท นือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
สภาพความเป็นอยู่								
มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ไม่ต้องผ่อนชำระ	78.22	56.16	82.35	69.37	90.63	84.31	76.72	77.68
มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง แต่อยู่ระหว่างผ่อนชำระ	2.58	6.85	3.53	2.70	2.50	1.67	1.97	3.00
อาศัยอยู่กับบิดา มารดา ญาติ พี่น้อง	14.04	21.92	9.41	12.61	5.00	11.30	17.21	15.02
อาศัยอยู่กับผู้อื่น (เช่น เพื่อน คนรู้จัก เป็นต้น)	0.82	2.05	1.18	0.90	0	0.42	1.15	0.43
อาศัยในบ้านพักที่ หน่วยงานจัดให้	0.88	1.37	0	1.80	0.63	0.84	0.82	0.86
เช่าบ้าน/เช่าที่อยู่อาศัย	3.24	11.64	3.53	12.61	0.63	1.46	1.80	2.58
อื่น ๆ	0.22	0	0	0	0.63	0	0.33	0.43
งานของท่านมีปัญหา ทะเลาะ ขัดแย้งบ้างหรือไม่								
ไม่มี	97.04	93.71	96.43	98.11	98.13	97.67	97.14	96.55
มี	2.96	6.29	3.57	1.89	1.88	2.33	2.86	3.45
เรื่องงาน	52.38	88.89	0	0	100	28.57	50.00	50.00
เรื่องส่วนตัว	45.24	11.11	0	100	0	71.43	50.00	50.00
อื่น ๆ	2.38	0	100	0	0	0	0	0

2.3 ด้านสุขภาพ ส่วนใหญ่แล้วมีสภาพร่างกายปกติ มีเพียงร้อยละ 0.82 ที่มีความพิการ กลุ่มอาชีพ ลูกจ้างทำงานบ้านส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหาสุขภาพจากการทำงาน มีเพียงร้อยละ 12.42 ที่มีปัญหาสุขภาพ จากการทํางาน ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 84.86 ระบุว่ามีความปวดเมื่อย (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาคกลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
สภาพร่างกาย								
ปกติ	99.15	98.63	98.82	98.20	100	99.79	99.02	98.71
พิการ ประเภท ความพิการ	0.82	1.37	1.18	1.80	0	0.21	0.98	1.29
การมองเห็น	0	0	0	0	0	0	0	0
การได้ยิน	50.00	50.00	0	0	0	100	60.00	66.67
การเคลื่อนไหว	42.86	0	100	100	0	0	40.00	33.33
อื่น ๆ	7.14	50.00	0	0	0	0	0	0

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาคกลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
มีบัตรประจำตัว คนพิการ	50.00	100	0	0	0	100	0	0
ไม่มีบัตร ประจำตัวคนพิการ	50.00	0	100	100	0	0	100	100
ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่								
มี	4.11	10.27	9.41	5.41	1.88	2.51	2.62	6.44
ไม่มี	95.89	89.73	90.59	94.59	98.13	97.49	97.38	93.56
การทำงานของท่านทำให้มีปัญหาสุขภาพหรือไม่								
ไม่มี	87.58	76.39	80.72	93.58	97.48	87.39	87.91	86.90
มี อย่างไร	12.42	23.61	19.28	6.42	2.52	12.61	12.09	13.10
เครียด	13.30	17.65	0	0	0	23.21	8.33	13.33
ปวดเมื่อย	84.86	82.35	100	100	100	76.79	87.50	83.33
อื่น ๆ	1.83	0	0	0	0	0	4.17	3.33

2.4 ด้านความปลอดภัย ส่วนใหญ่ร้อยละ 96.43 ไม่เคยได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติงาน และร้อยละ 97.04 ไม่เคยประสบเหตุการณ์ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีเพียงร้อยละ 2.96 ที่เคยประสบเหตุการณ์โดยผู้เคยประสบเหตุการณ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 0.27 ระบุว่าเคยโดนลักทรัพย์ (ตารางที่ 7) ตารางที่ 7 คุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
ตั้งแต่เริ่มทำงานหลักที่ท่านทำอยู่ในปัจจุบัน ท่านได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติงานจำนวนกี่ครั้ง								
ไม่เคยได้รับบาดเจ็บจากการ ปฏิบัติงาน	96.43	93.15	95.29	95.50	98.75	96.86	97.70	93.56
เคย แต่ไม่ต้องพักรักษาตัวใน โรงพยาบาล	3.24	6.16	4.71	4.50	0	2.93	1.97	6.44
เคย และต้องพักรักษาตัวใน โรงพยาบาล	0.49	1.37	0	0	1.25	0.42	0.33	0.43
ในเวลางาน ท่านเคยประสบเหตุการณ์ไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินบ้างหรือไม่								
ไม่เคยประสบเหตุการณ์	97.04	95.21	97.65	97.30	100	98.74	95.08	97.42
เคยประสบเหตุการณ์	2.96	4.79	2.35	2.70	0	1.26	4.92	2.58
ลักทรัพย์	0.27	0.68	0	0.90	0	0	0.49	0
จี้/ปล้น	0.11	0.68	0	0	0	0	0.16	0
อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0	0	0

2.5 ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้านมีความพึงพอใจในระดับมาก ดังนี้ ร้อยละ 38.51 บริเวณที่อยู่อาศัยมีไฟฟ้าใช้เพียงพอต่อความต้องการการใช้ไฟฟ้า ร้อยละ 37.90 บริเวณที่อยู่อาศัยมีความสะดวกในการเข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น ร้อยละ 37.69 บริเวณที่อยู่อาศัยมีสภาพของถนนที่ดีหรือมีระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกต่อการเดินทาง ร้อยละ 37.25 บริเวณที่อยู่อาศัยมีน้ำประปาที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

ความพึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. บริเวณที่ทำนอยู่อาศัยมีน้ำประปาที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค	2.80	6.42	28.91	37.25	24.63
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	1.37	2.05	26.71	45.89	23.97
ภาคกลาง	0	7.06	29.41	44.71	18.82
ภาคตะวันออก	0.90	2.70	27.03	27.03	42.34
ภาคตะวันตก	1.25	0.63	11.88	53.75	32.50
ภาคเหนือ	2.72	9.62	30.13	37.03	20.50
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.77	7.21	33.11	30.82	25.08
ภาคใต้	4.29	6.01	29.18	39.91	20.60
2. บริเวณที่ทำนอยู่อาศัยมีไฟฟ้าใช้เพียงพอต่อ ความต้องการการใช้ไฟฟ้า	1.81	5.54	29.07	38.51	25.07
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0	3.42	27.40	45.21	23.97
ภาคกลาง	0	4.71	34.12	38.82	22.35
ภาคตะวันออก	0	1.80	27.93	54.05	16.22
ภาคตะวันตก	1.88	0	12.50	51.25	34.38
ภาคเหนือ	2.09	9.00	33.68	34.10	21.13
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2.30	5.90	29.51	33.44	28.85
ภาคใต้	2.58	4.72	29.61	40.34	22.75
3. บริเวณที่ทำนอยู่อาศัยมีการจัดการปัญหา ขยะ น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศ อย่างเหมาะสม	2.52	8.50	35.44	33.41	20.13
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	3.42	8.90	37.76	35.62	14.38
ภาคกลาง	1.18	5.88	43.53	37.65	11.76
ภาคตะวันออก	0	3.60	37.84	42.34	16.22
ภาคตะวันตก	1.88	1.88	14.38	50.63	31.25
ภาคเหนือ	1.46	12.13	35.77	32.64	17.99
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.44	7.38	36.72	27.70	24.75
ภาคใต้	3.86	11.59	40.34	30.90	13.30
4 บริเวณที่ทำนอยู่อาศัยมีความปลอดภัย จากยาเสพติดและอาชญากรรม	2.63	9.93	36.15	31.76	19.53
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	1.37	14.38	36.30	38.36	9.59
ภาคกลาง	4.71	8.24	44.71	35.29	7.06
ภาคตะวันออก	0	4.50	53.15	27.93	14.41

ความพึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภาคตะวันตก	2.50	1.88	18.13	46.25	31.25
ภาคเหนือ	1.46	11.92	37.03	30.75	18.83
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.44	10.16	35.57	26.07	24.75
ภาคใต้	4.29	11.16	36.91	35.19	12.45
5 บริเวณที่ท่านอยู่อาศัยมีพื้นที่สันทนาการและ สวนสาธารณะเพียงพอต่อทุกคนที่อยู่ภายใน พื้นที่	2.74	9.98	34.45	33.35	19.47
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	3.42	13.01	30.14	42.47	10.96
ภาคกลาง	1.18	9.41	41.18	40.00	8.24
ภาคตะวันออก	0	14.41	44.14	25.23	16.22
ภาคตะวันตก	1.88	3.13	17.50	46.25	31.25
ภาคเหนือ	2.72	10.67	38.91	30.96	16.74
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2.79	10.66	32.95	29.51	24.10
ภาคใต้	4.72	7.73	36.48	35.19	15.88
6 บริเวณที่ท่านอยู่อาศัยมีสภาพของถนนที่ดี หรือมีระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกต่อการ เดินทาง	1.54	8.39	31.76	37.69	20.63
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0	7.53	28.77	39.73	23.97
ภาคกลาง	0	7.06	36.47	42.35	14.12
ภาคตะวันออก	0	21.62	36.94	24.32	17.12
ภาคตะวันตก	1.88	1.88	13.75	66.25	16.25
ภาคเหนือ	1.46	9.00	37.45	33.05	19.04
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2.30	7.70	31.31	33.77	24.92
ภาคใต้	1.72	8.15	31.33	41.20	17.60
7 บริเวณที่ท่านอยู่อาศัยมีความสะดวกในการ เข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น โรงพยาบาล สถานี ตำรวจ เป็นต้น	1.65	8.23	30.06	37.90	22.16
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0	6.85	28.08	41.10	23.97
ภาคกลาง	0	7.06	38.82	36.47	17.65
ภาคตะวันออก	8.11	19.82	35.14	23.42	13.51
ภาคตะวันตก	1.25	1.25	13.13	65.00	19.38
ภาคเหนือ	0.84	9.21	34.73	35.77	19.46
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2.30	7.54	29.51	32.79	27.87
ภาคใต้	0.43	8.58	29.18	42.49	19.31

2.6 ด้านการทำงาน ส่วนใหญ่อ้อยละ 84.75 ระบุว่าไม่มีปัญหาจากการประกอบอาชีพ และที่มีปัญหา ระบุว่าไม่มีสวัสดิการ ร้อยละ 50.72 นอกจากนี้ พบว่า ระยะเวลาในการทำงานของลูกจ้างทำงานบ้าน เฉลี่ยอยู่ที่ 8.05 ชั่วโมงต่อวัน โดยภาคตะวันตกมีชั่วโมงการทำงานมากที่สุด ที่ 8.97 ชั่วโมงต่อวัน รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออก และกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 คุณภาพชีวิตด้านการทำงานของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
ปัญหาจากการประกอบอาชีพหลักของท่านในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่มีปัญหา	84.75	82.19	91.76	93.69	66.25	87.24	85.57	84.98
ไม่ได้รับค่าตอบแทน ตามที่ตกลงกันไว้	29.86	84.62	42.86	0	88.89	13.11	15.91	17.14
ได้รับค่าตอบแทนล่าช้า	12.23	11.54	0	0	12.96	18.03	9.09	14.29
ชั่วโมงการทำงานมาก เกินไป	7.91	3.85	0	0	9.26	4.92	10.23	11.43
ไม่สามารถหยุดงานได้	12.95	23.08	14.29	42.86	0	18.03	12.50	11.43
ไม่มีสวัสดิการ	50.72	61.54	42.86	42.86	9.26	47.54	67.50	65.71
อื่น ๆ	4.68	11.54	0	14.29	0	6.56	3.41	5.71
ระยะเวลาที่ท่านทำงาน (รวมทั้งอาชีพหลักและ อาชีพเสริมทั้งหมด) ชั่วโมง/วัน	8.05	7.30	7.88	7.46	8.97	7.99	8.21	7.74

2.7 ด้านความพร้อมและศักยภาพ ส่วนใหญ่มีทักษะในการใช้ภาษาไทยในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้อย่างดี ในระดับมาก ร้อยละ 27.81 แต่ส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นภาษาที่สองในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างดี ร้อยละ 47.89 ไม่สามารถใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ ได้อย่างดี ร้อยละ 37.63 และไม่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างดี ร้อยละ 31.27 (ตารางที่ 10)

เมื่อพิจารณาด้านทักษะความพร้อมของการทำงานในสาขาอาชีพ พบว่า ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพ ภาคบริการ ร้อยละ 21.01 ส่วนใหญ่มีความสามารถในงานแม่บ้าน ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพศิลปะ ร้อยละ 6.64 ส่วนใหญ่มีความสามารถในงานตัดเย็บ ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพช่าง ร้อยละ 5.10 ส่วนใหญ่มีความสามารถในงานปูน ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพเทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 4.33 ส่วนใหญ่มีความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล และผู้มีทักษะในสาขาอาชีพไฟฟ้า ร้อยละ 1.32 ส่วนใหญ่มีความสามารถในงานไฟฟ้า (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 10 ความพร้อมและศักยภาพของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

ความพร้อมและศักยภาพในการทำงาน	ไม่ สามารถ ทำได้	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ท่านใช้ภาษาไทยในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้อย่างดี (ภาษาไทย)	5.43	3.73	9.00	27.59	27.81	26.44
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	2.74	2.74	13.01	30.82	32.88	17.81
ภาคกลาง	2.35	3.53	9.41	22.35	36.47	25.88
ภาคตะวันออก	5.41	0	1.80	24.32	50.45	18.02
ภาคตะวันตก	23.13	4.38	4.38	10.00	21.25	36.88
ภาคเหนือ	3.14	2.30	13.18	35.98	23.64	21.76
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.26	6.39	6.89	28.36	24.75	29.34
ภาคใต้	3.86	1.72	9.87	21.89	31.76	30.90
2. ท่านใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อเป็น ภาษาที่สองในการฟัง พูด อ่าน และ เขียน ได้อย่างดี (ภาษาต่างประเทศ)	47.89	18.10	13.38	12.40	4.94	3.29
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	47.26	27.40	13.01	10.27	0.68	1.37
ภาคกลาง	52.94	21.18	14.12	7.06	3.53	1.18
ภาคตะวันออก	64.86	15.32	3.60	9.91	4.50	1.80
ภาคตะวันตก	65.63	11.88	6.88	5.63	7.50	2.50
ภาคเหนือ	42.05	16.11	16.32	13.39	5.44	6.69
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	47.38	19.02	13.11	12.46	5.41	2.62
ภาคใต้	39.48	18.45	17.17	19.31	4.29	1.29
3. ท่านใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้น ข้อมูลได้อย่างดี (เทคโนโลยี สารสนเทศ)	31.27	18.65	17.00	19.91	8.34	4.83
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	30.82	26.03	19.86	16.44	3.42	3.42
ภาคกลาง	32.94	24.71	12.94	18.82	7.06	3.53
ภาคตะวันออก	50.45	13.51	6.31	20.72	8.11	0.90
ภาคตะวันตก	32.50	16.25	16.25	10.63	20.00	4.38
ภาคเหนือ	27.41	19.25	19.67	19.46	7.11	7.11
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	32.95	17.70	14.92	21.31	8.03	5.08
ภาคใต้	24.46	17.17	22.32	25.75	7.30	3.00
4. ท่านใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชัน เพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ ได้อย่างดี (เทคโนโลยีสารสนเทศ)	37.63	19.58	15.30	16.13	6.53	4.83
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	39.73	28.08	15.75	13.01	1.37	2.05

ความพร้อมและศักยภาพในการทำงาน	ไม่ สามารถ ทำได้	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภาคกลาง	42.35	22.35	12.94	14.12	5.88	2.35
ภาคตะวันออก	52.25	20.72	7.21	11.71	7.21	0.90
ภาคตะวันตก	35.00	13.75	13.13	8.75	13.75	15.63
ภาคเหนือ	32.85	18.20	19.04	15.48	7.11	7.32
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	38.85	19.67	13.77	18.85	5.74	3.11
ภาคใต้	36.05	19.31	17.60	20.17	5.58	1.29

ตารางที่ 11 ทักษะความพร้อมของการทำงานในสาขาอาชีพ กลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
สาขาอาชีพช่าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	5.10	5.48	4.71	0.90	5.00	5.02	5.57	6.01
งานไม้	33.33	12.50	25.00	100	37.50	29.17	35.29	42.86
งานปูน	34.41	37.50	0	0	12.50	45.83	35.29	28.57
งานอลูมิเนียม	2.15	0	0	0	0	4.17	2.94	0
งานหล่อ/งานแม่พิมพ์	4.30	0	0	0	0	4.17	5.88	7.14
งานซ่อม	29.03	12.50	0	0	25.00	37.50	26.47	42.86
งานสี	16.13	25.00	25.00	0	12.50	8.33	17.71	28.57
สาขาอาชีพไฟฟ้า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	1.32	1.37	2.35	0.90	1.88	1.05	1.15	1.72
งานไฟฟ้า	62.50	50.00	50.00	0	100	80.00	42.86	75.00
งานดูแลระบบคอมพิวเตอร์	25.00	50.00	0	0	0	20.00	42.86	25.00
งานซ่อมบำรุงอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	12.50	50.00	0	100	0	0	14.29	0
สาขาอาชีพศิลปะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	6.64	4.79	9.41	6.31	21.25	2.09	5.25	9.87
งานวาดภาพ	4.13	0	0	0	2.94	0	12.50	0
งานปั้น	3.31	0	0	0	0	10.00	9.38	0
งานออกแบบ	4.13	0	0	14.29	0	10.00	6.25	4.35
งานแกะสลัก	2.48	0	0	0	2.94	10.00	0	4.35
งานตัดเย็บ	76.03	100	75.00	42.86	8.82	40.00	62.50	17.39
งานเครื่องประดับ	6.61	0	0	14.29	2.94	0	9.38	13.04
งานถัก	0.90	0	25.00	42.86	0	20.00	12.50	0
สาขาอาชีพภาคบริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	21.01	32.88	25.88	13.51	38.13	13.60	15.74	32.62

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
งานนวดแผนไทย	4.18	0	0	6.67	1.64	6.15	8.33	2.63
งานแม่บ้าน	75.20	16.67	77.27	73.33	91.80	30.77	70.83	67.11
งานประกอบอาหาร	37.34	33.33	50.00	20.00	77.05	26.15	26.04	31.58
งานต้อนรับ	9.92	4.17	4.55	0	1.64	7.69	16.67	17.11
งานขาย	15.67	18.75	18.18	6.67	9.84	16.92	17.71	15.79
งานรักษาความปลอดภัย	2.87	2.08	0	0	1.64	0	2.08	9.21
งานดูแลผู้สูงอายุและเด็กปฐมวัย	1.04	2.08	4.55	0	0	1.54	1.04	0
สาขาอาชีพเทคโนโลยีสารสนเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	4.33	2.74	7.06	0.90	11.88	1.46	4.75	5.58
การใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้น ข้อมูล	91.14	100	66.67	100	94.74	100	93.10	84.62
งานเขียนโปรแกรม	2.53	0	0	0	0	14.29	0	7.69
งานตัดต่อวิดีโอ	1.27	0	0	0	0	0	0	7.69
กราฟฟิคดีไซน์	3.80	0	0	0	5.26	0	3.45	7.69

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อม พบว่า มีความพร้อมและศักยภาพในการทำงานโดยเฉลี่ยในระดับ “ปานกลาง” ที่คะแนนเฉลี่ย 2.96 และมีความพร้อมและศักยภาพในด้านการใช้ภาษาไทยในระดับ “พร้อมมาก” ที่คะแนนเฉลี่ย 4.48 ความพร้อมและศักยภาพในด้านการใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลด้านการใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ และด้านการใช้ภาษาต่างประเทศในระดับ “ปานกลาง” ที่คะแนนเฉลี่ย 2.70, 2.49 และ 2.18 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาข้อมูลศักยภาพและความพร้อมของแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค พบว่า ภาคเหนือและภาคใต้มีความพร้อมและศักยภาพในการทำงานสูงสุดและเท่ากัน 3.08 คะแนน รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันตกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากัน 2.95 คะแนน ภาคกลาง 2.84 คะแนน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2.74 คะแนน และภาคตะวันออก 2.69 คะแนน ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (คะแนน)

กลุ่มอาชีพ/ภูมิภาค	ท่านใช้ภาษาไทยในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้อย่างดี (ภาษาไทย)	ท่านใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นภาษาที่สองในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้อย่างดี	ท่านใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล ได้อย่างดี (เทคโนโลยีสารสนเทศ)	ท่านใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ ได้อย่างดี	ระดับความคิดเห็น
ลูกจ้างทำงานบ้าน	4.48	2.18	2.70	2.49	2.96
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	4.42	1.94	2.46	2.14	2.74
ภาคกลาง	4.65	1.91	2.53	2.26	2.84
ภาคตะวันออก	4.68	1.79	2.25	2.04	2.69
ภาคตะวันตก	4.13	1.85	2.83	2.99	2.95
ภาคเหนือ	4.40	2.44	2.81	2.68	3.08
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.51	2.17	2.69	2.42	2.95
ภาคใต้	4.69	2.34	2.83	2.44	3.08

หมายเหตุ : คะแนนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยรวมของกลุ่มตัวอย่างมีค่าอยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 3.34 – 5.00 หมายถึง แรงงานนอกระบบมีความพร้อมมาก ช่วงคะแนนระหว่าง 1.67 – 3.33 หมายถึง แรงงานนอกระบบมีความพร้อมปานกลาง ช่วงคะแนนระหว่าง 1.00 – 1.66 หมายถึง แรงงานนอกระบบมีความพร้อมน้อย

2.8 ด้านอื่น ๆ พบว่า ใน 1 วัน มีเวลางานโดยเฉลี่ย 7.72 ชั่วโมง อีก 7.57 ชั่วโมง เป็นเวลาพักผ่อน/นอน ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 93.82 มีเวลาสำหรับพักผ่อนหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ร้อยละ 91.18 ระบุว่าไม่มีเวลางานกับเวลาส่วนตัวที่เหมาะสมและเพียงพอ ร้อยละ 97.05 ไม่เคยโดนดูถูกหรือไม่ได้รับการยอมรับจากการทำงาน และร้อยละ 28.83 มองว่าความสำเร็จในชีวิตทำงานในอนาคตคือมีรายได้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 55.78 ระบุว่าไม่ได้ตั้งเป้าหมายความสำเร็จในชีวิตการทำงาน (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 คุณภาพชีวิตด้านอื่น ๆ ของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
ใน 24 ชั่วโมงของวันทำงาน ท่านแบ่งสัดส่วนระหว่างเวลางานกับเวลาส่วนตัวและเวลาอื่น ๆ อย่างไร								
เวลางาน	7.72	7.36	7.79	7.68	6.40	7.83	8.30	7.83
เวลาพักผ่อน/นอน	7.57	8.45	8.17	7.39	5.86	7.75	7.77	7.81
เวลาส่วนตัว	5.56	5.92	5.91	7.76	3.85	5.71	5.79	5.26
เวลาอื่น ๆ	3.33	3.89	3.61	3.18	1.68	3.27	3.60	3.86
ท่านมีเวลาพักผ่อนหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากการทำงาน (ตามที่ท่านแบ่งสัดส่วนไว้แล้ว) หรือไม่								
มี	93.82	93.57	97.53	96.08	65.38	98.31	96.47	95.20
ไม่มี	6.18	6.43	2.47	3.92	34.62	1.69	3.53	4.80
งานที่ท่านทำ มีเวลาเหมาะสมและเพียงพอระหว่างเวลางานกับเวลาส่วนตัว								
เหมาะสมเพียงพอ	91.18	94.29	95.06	98.02	41.18	98.52	93.99	96.49
ไม่เหมาะสมเพียงพอ	8.82	5.71	4.94	1.98	58.82	1.48	6.01	3.51

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
ท่านเคยโดยถูก/ไม่ได้รับการยอมรับจากการทำงานหรือไม่								
ไม่เคย	97.05	97.87	98.77	98.02	98.70	97.47	96.04	96.00
เคย	2.95	2.13	1.23	1.98	1.30	2.53	3.96	4.00
อะไรคือความสำเร็จในชีวิตการทำงานในอนาคตท่าน								
ไม่ได้ตั้งเป้าหมาย	55.78	53.19	46.34	72.12	63.23	53.15	57.60	49.35
รายได้เพิ่มขึ้น	28.83	31.91	35.37	17.31	29.68	32.35	25.76	29.44
เป็นเจ้าของกิจการ	1.95	2.13	1.22	0.96	0.65	4.83	0.54	0.87
ขยายกิจการ	0.29	0	2.44	0.96	0	0.21	0.18	0
ได้รับการยอมรับ/ยกย่อง	0.40	0.71	0	0	0.65	0	0.89	0
มีบ้าน/มีรถ	1.37	1.42	0	0	1.94	1.05	1.25	3.03
หมดภาระหนี้สิน	6.41	6.38	9.76	1.92	1.29	5.25	8.23	8.66
บุตรหลานสำเร็จการศึกษา	4.58	4.26	4.88	3.85	2.58	3.15	4.83	8.66
อื่น ๆ	0.40	0	0	2.88	0	0	0.72	0

3. การได้รับการคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน

ร้อยละ 49.26 ไม่ได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ ร้อยละ 72.19 ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนที่ดำเนินการโดยภาครัฐ สำหรับความคุ้มครองจากกองทุนที่ดำเนินการโดยภาคเอกชนนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 77.62 ไม่ได้เป็นสมาชิก และร้อยละ 91.28 ตอบว่าไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพต่างๆ กลุ่มใดเลย (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 การได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
ความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ								
ความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ ที่ท่านได้รับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่ได้รับความคุ้มครอง	49.26	41.78	34.12	57.66	87.50	33.47	54.10	48.93
ผู้ประกันตน ม.39	4.94	10.96	8.24	4.50	1.88	2.72	5.74	4.72
ผู้ประกันตน ม.40	9.87	4.79	7.06	1.80	0.63	15.48	10.66	10.73
เบี้ยความพิการ	0.66	0.68	0	0	0	0.63	0.66	1.72
เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	13.77	29.45	23.53	23.42	4.38	15.48	9.34	10.30
เบี้ยสวัสดิการแห่งรัฐ	28.85	25.34	44.71	10.81	6.25	42.89	25.90	28.33
กองทุนที่ดำเนินการโดยภาครัฐที่ท่านเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่ได้เป็นสมาชิก	72.19	91.10	68.24	82.88	93.75	58.79	67.05	82.83
กองทุนหมู่บ้าน	25.67	6.85	30.59	13.51	5.63	39.54	30.00	15.45
การทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)	1.92	0	0	0	0	0.63	4.75	1.29
กองทุนเพื่อผู้รับงานไปทำที่บ้าน	0.55	0	3.53	0	0	0.63	0.33	0.86

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
ความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการด้วยตนเอง/รวมกลุ่มดำเนินการ								
กองทุนที่ดำเนินการโดยภาคเอกชน ที่ท่านเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่ได้เป็นสมาชิก	77.62	89.04	89.41	63.06	93.13	71.55	74.10	74.10
การทำประกันชีวิต	10.70	8.90	3.53	21.62	4.38	12.76	13.28	13.28
กลุ่มสัจจะออมทรัพย์	12.84	3.42	8.24	19.82	3.13	17.36	13.28	13.28
การเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่ได้เป็นสมาชิก	91.28	98.63	91.76	91.89	96.88	89.54	88.03	88.03
OTOP	1.48	0.68	5.88	0.90	1.25	1.88	0.98	0.98
วิสาหกิจชุมชน	1.87	0	2.35	1.80	0	2.09	2.46	2.46
กลุ่มเกษตรกรปลูกพืช	4.39	0.68	1.18	0.90	1.25	6.07	6.72	6.72
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์	0.99	0	0	0.90	0	0.63	1.97	1.97
กลุ่มเกษตรกรทำประมงน้ำจืด	0.05	0	0	0	0.63	0	0	0
กลุ่มเกษตรกรทำประมงทะเล	0.22	0	0	0	0	0	0.33	0.33
กลุ่มเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	0.16	0	0	0	0	0	0.49	0.49

4. ปัญหาด้านแรงงานของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน

ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.94 ตอบว่าไม่มีปัญหาด้านแรงงาน สำหรับคนที่ตอบว่ามีปัญหาด้านแรงงาน พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการไม่มีการทำอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 59.16 รองลงมา ได้แก่ ขาดทักษะฝีมือทั่วไป ร้อยละ 35.79 ค่าตอบแทน ร้อยละ 33.89 ขาดทักษะฝีมือด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ร้อยละ 20.63 และไม่รู้สิทธิด้านกฎหมาย ร้อยละ 13.89 ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ปัญหาด้านแรงงานของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
ปัญหาด้านแรงงานของท่านในปัจจุบัน								
ไม่มีปัญหา	73.94	72.60	69.14	88.29	66.25	70.29	75.08	79.40
ไม่มีการทำอย่างต่อเนื่อง	59.16	45.00	76.92	61.54	88.89	57.04	51.97	56.25
ขาดทักษะฝีมือทั่วไป	35.79	15.00	34.62	23.08	79.63	40.14	26.97	22.92
ขาดทักษะฝีมือด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรม	20.63	10.00	7.69	15.38	64.81	21.83	11.84	12.50
ปัญหาด้านการรวมกลุ่มอาชีพ	12.21	10.00	11.54	0	38.89	10.56	5.26	14.58
ไม่มีความปลอดภัยในการทำงาน	8.42	7.50	0	0	27.78	9.15	5.29	0
ไม่รู้สิทธิด้านกฎหมาย	13.89	27.50	0	38.46	18.52	11.97	13.82	4.17
สภาพแวดล้อมในการทำงาน	6.74	10.00	11.54	0	12.96	5.63	3.95	8.33
ค่าตอบแทน	33.89	57.50	42.31	38.46	14.81	30.28	39.47	22.92

5. ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน

ส่วนใหญ่ร้อยละ 68.46 ไม่เคยใช้บริการหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน สำหรับผู้ที่เคยใช้บริการฯ ส่วนใหญ่ใช้บริการสำนักงานแรงงานจังหวัด/ศูนย์บริการร่วมกระทรวงแรงงาน สำนักงานประกันสังคมจังหวัด/ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน สำนักงานจัดหางานจังหวัด/ศูนย์ข่าว สถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด/ศูนย์ความปลอดภัยในการทำงาน ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

สำหรับความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ 5 ลำดับแรก ต้องการทุนในการประกอบอาชีพ มากที่สุด ร้อยละ 86.17 รองลงมา ได้แก่ ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น/เป็นธรรม ร้อยละ 84.47 ความต่อเนื่องในการทำงาน ร้อยละ 84.05 สนับสนุนอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 82.06 และให้ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน ร้อยละ 81.89 ตามลำดับ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 16 การใช้บริการหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
หน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานที่ท่านเคยใช้บริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่เคยใช้บริการ	68.46	80.82	78.82	84.68	65.00	74.48	57.87	66.95
สำนักงานแรงงาน จังหวัด/ศูนย์บริการร่วม กระทรวงแรงงาน	57.91	14.29	33.33	17.65	14.29	68.03	57.59	53.25
สำนักงานจัดหางาน จังหวัด/ศูนย์ข่าว	34.78	25.00	38.89	29.41	23.21	25.41	33.46	27.27
สำนักงานสวัสดิการและ คุ้มครองแรงงานจังหวัด/ศูนย์ ความปลอดภัยในการทำงาน	18.09	14.29	5.56	0	51.79	9.48	19.84	9.09
สำนักงานประกันสังคม จังหวัด/ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ คนงาน	36.35	28.57	50.00	17.65	37.50	38.52	31.13	37.66
สถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือ แรงงานจังหวัด	24.00	35.71	27.78	17.65	14.29	23.77	17.51	49.35

ตารางที่ 17 ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

ความต้องการความช่วยเหลือ จากภาครัฐ		รวม	ภูมิภาค						
			กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
1. ทำงานในประเทศ	ต้องการ	73.32	44.00	60.94	43.75	71.71	85.99	83.62	70.28
	ไม่ ต้องการ	26.68	56.00	39.06	56.25	28.29	14.01	16.38	29.72
2. ทำงานในต่างประเทศ	ต้องการ	56.80	26.02	40.32	35.23	64.05	64.60	69.02	49.52
	ไม่ ต้องการ	43.20	73.98	59.68	64.77	35.95	35.40	30.98	50.48
3. อาชีพเสริม	ต้องการ	81.35	51.22	70.97	44.90	85.62	90.43	93.72	78.47
	ไม่ ต้องการ	18.65	48.78	29.03	55.10	14.38	9.57	6.28	21.53
4. พัฒนาฝีมือทั่วไป	ต้องการ	79.67	47.58	65.57	41.76	85.62	89.36	92.58	76.08
	ไม่ ต้องการ	20.33	52.42	34.43	58.24	14.38	10.64	7.42	23.92
5. พัฒนาทักษะฝีมือด้าน เทคโนโลยีและนวัตกรรม	ต้องการ	77.40	43.90	64.41	40.00	84.21	87.28	91.21	72.25
	ไม่ ต้องการ	22.60	56.10	35.59	60.00	15.79	12.72	8.79	27.75
6. การรวมกลุ่มอาชีพ	ต้องการ	79.98	48.78	66.67	41.11	85.62	89.68	91.02	74.29
	ไม่ ต้องการ	21.02	51.22	33.33	58.89	14.38	10.32	8.98	25.71
7. ความคุ้มครองความ ปลอดภัยในการทำงาน	ต้องการ	80.08	53.66	67.24	41.11	86.93	89.93	92.25	74.52
	ไม่ ต้องการ	19.92	46.34	32.76	58.89	13.07	10.07	7.75	25.48
8. ความรู้ด้านกฎหมาย	ต้องการ	79.79	52.42	69.49	40.00	86.75	89.57	92.48	73.81
	ไม่ ต้องการ	20.21	47.58	30.51	60.00	13.25	10.43	7.52	26.19
9. แก้ไขสภาพแวดล้อม ในสถานที่ทำงาน	ต้องการ	78.73	45.53	67.24	40.00	86.93	88.93	91.71	73.81
	ไม่ ต้องการ	21.27	54.47	32.76	60.00	13.07	11.07	8.29	26.19
10. ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น/ เป็นธรรม	ต้องการ	84.47	63.11	70.69	73.03	88.16	92.45	93.22	75.71
	ไม่ ต้องการ	15.53	36.89	29.31	26.97	11.84	7.55	6.78	24.29
11. ให้ข้อมูลข่าวสาร ด้านแรงงาน	ต้องการ	81.89	56.56	68.97	42.70	88.24	91.84	93.95	75.96
	ไม่ ต้องการ	18.11	43.44	31.03	57.30	11.76	8.16	6.05	24.04
12. ทุนในการประกอบ อาชีพ	ต้องการ	86.17	63.33	74.14	70.65	88.89	95.33	93.61	79.81
	ไม่ ต้องการ	13.83	36.67	25.86	29.35	11.11	4.67	6.39	20.19

ความต้องการความช่วยเหลือ จากภาครัฐ		รวม	ภูมิภาค						
			กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
13. ความต่อเนื่องในการ ทำงาน	ต้องการ	84.05	61.34	68.97	64.13	87.50	92.81	93.97	76.21
	ไม่ ต้องการ	15.95	38.66	31.03	35.87	12.50	7.19	6.03	23.79
14. สนับสนุนอาชีพ เกษตรกรรม	ต้องการ	82.06	40.98	69.35	63.33	87.66	91.67	94.83	75.61
	ไม่ ต้องการ	17.94	59.02	30.65	36.67	12.34	8.33	5.17	24.39

6. การมีสวัสดิการและรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน

กลุ่มแรงงานที่ได้รับสวัสดิการมีความแตกต่างของจำนวนแรงงานที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายกับจำนวนแรงงานที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในจำนวนที่น้อยกว่ากลุ่มแรงงานที่ไม่ได้รับสวัสดิการอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ กลุ่มแรงงานที่ได้รับสวัสดิการมีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ร้อยละ 43.46 และมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ร้อยละ 56.54 ผลต่างร้อยละ 13.08 กลุ่มแรงงานที่ไม่ได้รับสวัสดิการมีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ร้อยละ 24.82 และรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ร้อยละ 75.18 ผลต่างมากกว่าถึงร้อยละ 50.36 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่แรงงานนอกระบบไม่ได้รับสวัสดิการยังเป็นการสร้างความเหลื่อมล้ำให้เกิดขึ้นในกลุ่มที่ไม่ได้รับสวัสดิการด้วยตนเอง

เมื่อพิจารณาตามภูมิภาค พบว่า เกือบทุกภาคในกลุ่มแรงงานที่ได้รับสวัสดิการ ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย โดยภาคใต้มีผลต่างระหว่างรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายกับรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย สูงสุด ร้อยละ 30.48 รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก และภาคเหนือ ยกเว้น ภาคกลาง และกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ส่วนกลุ่มแรงงานที่ไม่ได้รับสวัสดิการนั้น พบว่า ทุกภาคส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย โดยภาคกลาง และภาคตะวันออกมีผลต่างระหว่างรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายกับรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายสูงสุด ร้อยละ 100 รองลงมา ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันตก กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 การมีสวัสดิการและรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

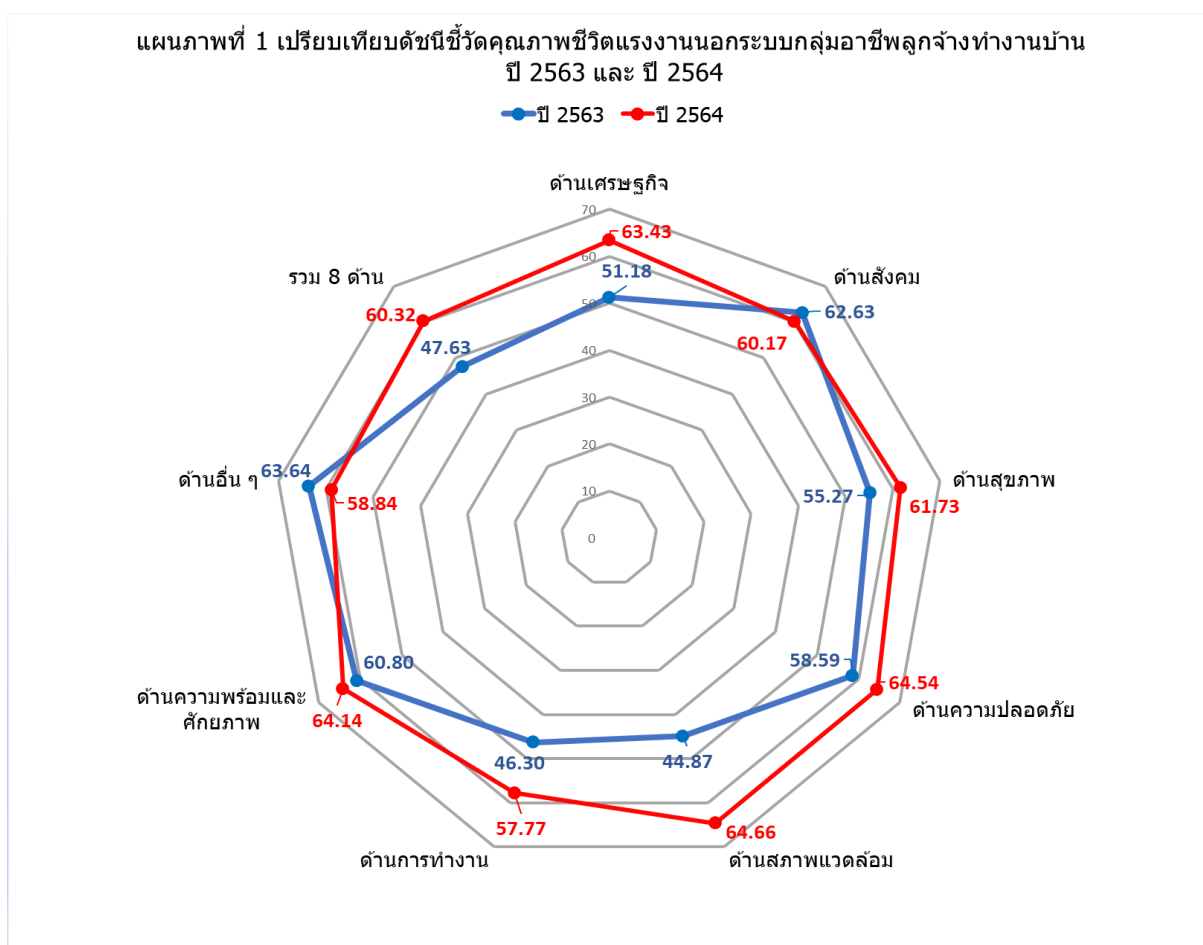
กลุ่มอาชีพ/ภูมิภาค	ได้รับสวัสดิการ			ไม่ได้รับสวัสดิการ		
	รายได้ เพียงพอ (1)	รายได้ไม่ เพียงพอ (2)	ผลต่าง (1)-(2)	รายได้ เพียงพอ (1)	รายได้ไม่ เพียงพอ (2)	ผลต่าง (1)-(2)
ลูกจ้างทำงานบ้าน	43.46	56.54	-13.08	24.82	75.18	-50.36
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	54.62	45.38	9.24	25.00	75.00	-50.00
ภาคกลาง	56.10	43.90	12.26	0	100	-100
ภาคตะวันออก	44.44	55.56	-11.12	0	100	-100
ภาคตะวันตก	43.87	56.13	-12.26	20.00	80.00	-60.00
ภาคเหนือ	45.74	54.26	-8.52	18.75	81.25	-62.50
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	40.11	59.89	-19.78	30.51	69.49	-38.98
ภาคใต้	34.76	65.24	-30.48	26.09	73.91	-47.82

7. ผลการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน

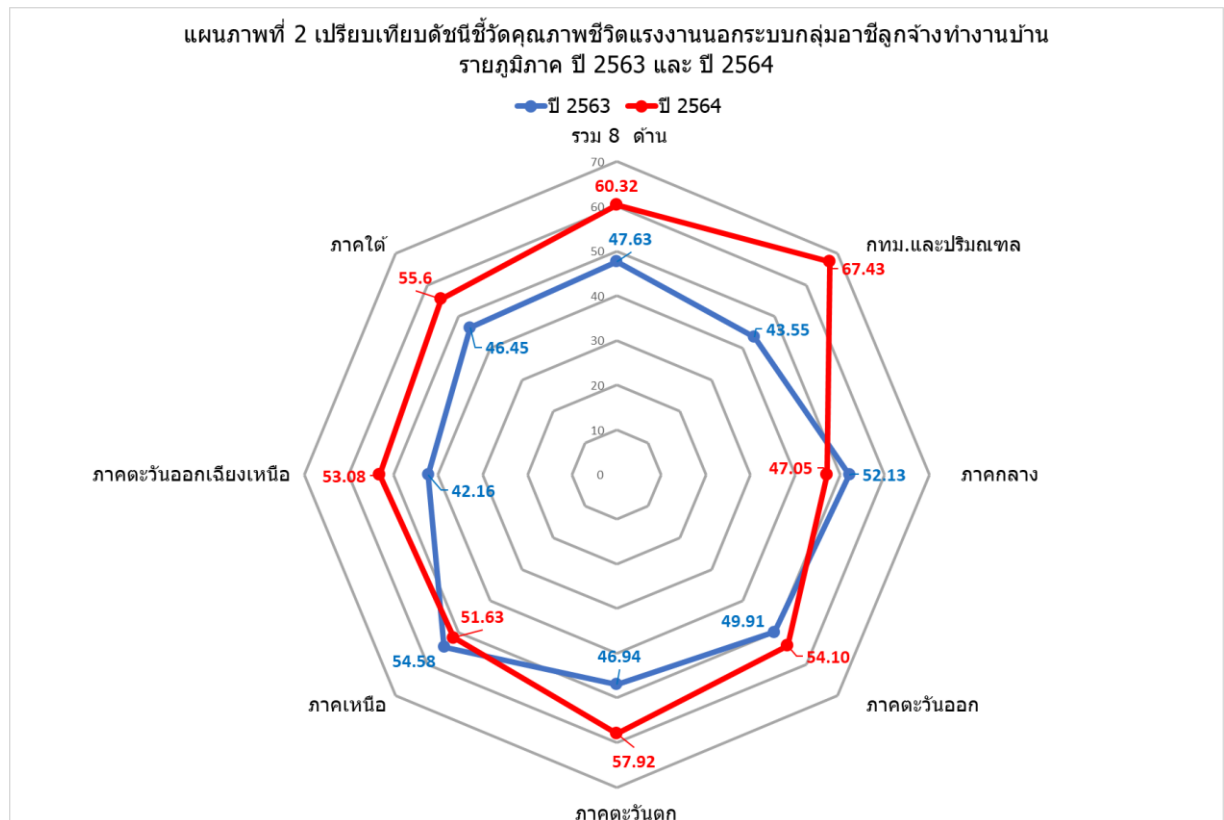
ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน ของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน อยู่ที่ 60.32 คะแนน เมื่อพิจารณารายภูมิภาค พบว่า กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน สูงสุด 67.43 คะแนน รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันตก 57.92 คะแนน ภาคใต้ 55.60 คะแนน ภาคตะวันออก 54.10 คะแนน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 53.08 คะแนน ภาคเหนือ 51.63 คะแนน และภาคกลาง 47.05 คะแนน ตามลำดับ (ตารางที่ 19)

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมมีคะแนนสูงสุด 64.66 คะแนน รองลงมา ได้แก่ ด้านความปลอดภัย 64.54 คะแนน ด้านความพร้อมและศักยภาพ 64.14 คะแนน ด้านเศรษฐกิจ 63.43 คะแนน ด้านสุขภาพ 61.73 คะแนน ด้านสังคม 60.17 คะแนน ด้านอื่น ๆ 58.84 คะแนน และให้คะแนนด้านการทำนายน้อยที่สุด 57.77 คะแนน ตามลำดับ โดยให้น้ำหนักกับคุณภาพชีวิตด้านการทำนายนมากที่สุด ร้อยละ 23.95 รองลงมา ได้แก่ ด้านอื่น ๆ ร้อยละ 22.15 ด้านสังคม ร้อยละ 12.57 ด้านสุขภาพ ร้อยละ 10.49 ด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 8.87 ด้านความพร้อมและศักยภาพ ร้อยละ 8.01 ด้านสภาพแวดล้อม ร้อยละ 7.24 และให้น้ำหนักด้านความปลอดภัยน้อยที่สุด ร้อยละ 6.73 ตามลำดับ (ตารางที่ 20)

ผลการเปรียบเทียบดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตของลูกจ้างทำงานบ้าน ระหว่างปี 2563 และปี 2564 พบว่า ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตในภาพรวมปี 2564 อยู่ที่ 60.32 คะแนน เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ซึ่งอยู่ที่ 47.63 คะแนน โดยดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านความปลอดภัย ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการทำงาน และด้านความพร้อมและศักยภาพ สำหรับดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตที่ลดลงจากปีก่อน ได้แก่ ด้านสังคม และด้านอื่น ๆ (แผนภาพที่ 1)

เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตในภาพรวมเป็นรายภูมิภาคเปรียบเทียบระหว่างปี 2563 และปี 2564 พบว่า ปี 2564 แรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน ส่วนใหญ่เกือบทุกภูมิภาคมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น กว่าปีก่อน ยกเว้น ภาคกลางและภาคเหนือที่แรงงานมีคุณภาพชีวิตลดลงจากปีก่อน โดยปี 2564 ภาคกลาง และภาคเหนือ อยู่ที่ 47.05 และ 51.63 คะแนน จาก 52.13 และ 54.58 คะแนน ในปี 2563 (แผนภาพที่ 2)

ตารางที่ 19 ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน ของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค (คะแนน)

ปีที่สำรวจ	ปี 2563	ปี 2564
ดัชนีคุณภาพชีวิต รวม 8 ด้าน	47.63	60.32
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	43.55	67.43
ภาคกลาง	52.13	47.05
ภาคตะวันออก	49.91	54.10
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	46.94	57.92
ภาคเหนือ	54.58	51.63
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	42.16	53.08
ภาคใต้	46.45	55.60

ตารางที่ 20 ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้านของกลุ่มอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน จำแนกตามภูมิภาค

ปีที่สำรวจ	ปี 2563		ปี 2564	
ดัชนีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน/ภูมิภาค	คะแนน	น้ำหนัก (ร้อยละ)	คะแนน	น้ำหนัก (ร้อยละ)
ด้านเศรษฐกิจ	51.18	12.72	63.43	8.87
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	42.79	9.10	66.10	10.30
ภาคกลาง	52.98	9.84	48.60	13.06
ภาคตะวันออก	56.38	5.18	56.95	7.77
ภาคตะวันตก	52.66	5.71	55.17	9.53
ภาคเหนือ	57.65	12.40	48.33	8.11
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	48.28	4.80	54.27	10.06
ภาคใต้	46.74	8.14	53.66	8.92
ด้านสังคม	62.63	5.93	60.17	12.57
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	42.77	12.40	65.53	12.91
ภาคกลาง	54.14	7.78	49.40	10.13
ภาคตะวันออก	59.93	9.49	60.19	5.90
ภาคตะวันตก	52.43	5.12	58.46	5.45
ภาคเหนือ	57.24	6.92	52.02	21.43
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	42.87	20.26	54.86	7.07
ภาคใต้	46.91	22.57	54.57	10.78
ด้านสุขภาพ	55.27	9.97	61.73	10.49
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	41.07	6.06	65.79	8.18
ภาคกลาง	55.99	5.56	49.88	5.75
ภาคตะวันออก	52.82	4.68	61.25	5.42
ภาคตะวันตก	49.45	9.49	57.74	4.91
ภาคเหนือ	58.97	9.71	51.06	5.82
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	43.47	7.17	54.34	8.57
ภาคใต้	48.54	7.13	55.88	26.33
ด้านความปลอดภัย	58.59	7.88	64.54	6.73
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	39.91	4.73	66.41	19.78
ภาคกลาง	52.44	30.64	49.64	6.28
ภาคตะวันออก	49.08	22.03	54.93	21.28
ภาคตะวันตก	46.75	21.37	57.74	7.39
ภาคเหนือ	56.32	6.15	50.20	6.35
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	41.96	9.22	52.46	12.29
ภาคใต้	43.75	10.33	53.95	12.97
ด้านสภาพแวดล้อม	44.87	23.06	64.66	7.24
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	43.13	7.12	64.48	6.45
ภาคกลาง	52.24	13.63	48.00	13.06
ภาคตะวันออก	58.86	6.09	54.93	10.19
ภาคตะวันตก	51.85	7.57	59.44	32.38
ภาคเหนือ	53.89	20.73	49.78	12.30
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	46.03	6.09	53.00	25.68
ภาคใต้	43.16	12.99	55.85	6.62

ปีที่สำรวจ	ปี 2563		ปี 2564	
ดัชนีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน/ภูมิภาค	คะแนน	น้ำหนัก (ร้อยละ)	คะแนน	น้ำหนัก (ร้อยละ)
ด้านการทำงาน	46.30	28.27	57.77	23.95
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	43.75	31.23	68.07	29.19
ภาคกลาง	49.16	21.08	44.22	28.57
ภาคตะวันออก	46.11	32.87	50.55	29.46
ภาคตะวันตก	47.00	31.38	59.41	20.99
ภาคเหนือ	50.07	30.46	53.05	29.12
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	44.40	35.14	51.55	22.13
ภาคใต้	48.77	26.67	55.96	19.19
ด้านความพร้อมและศักยภาพ	60.80	6.83	64.14	8.01
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	43.96	24.14	65.60	7.21
ภาคกลาง	54.76	6.50	50.71	7.09
ภาคตะวันออก	61.08	7.09	58.28	6.76
ภาคตะวันตก	53.35	6.52	57.79	6.19
ภาคเหนือ	57.17	6.92	48.92	7.15
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	46.89	5.34	54.85	7.70
ภาคใต้	50.69	5.79	53.46	8.02
ด้านอื่น ๆ	63.64	5.93	58.84	22.15
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	41.05	5.22	64.59	5.98
ภาคกลาง	57.55	4.97	46.49	20.98
ภาคตะวันออก	56.90	12.57	53.82	13.22
ภาคตะวันตก	46.12	12.84	54.65	13.17
ภาคเหนือ	55.79	5.62	48.73	9.72
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	41.03	11.98	55.05	6.51
ภาคใต้	50.05	6.40	54.61	7.17

บรรณานุกรม

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน และสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2562). รายงานฉบับสมบูรณ์ (FINAL REPORT) โครงการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบและสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562.

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. รายงานผลการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบและสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564.

